

Įvadas

Nesunku išmokti piešti. Vaikystėje kiekvienas išmoksta vaikščioti ir kalbėti, skaityti ir rašyti. Ne ką sunkiau ir piešti išmokti. Piešimas – tai paprasčiausias brūkšniavimas ant popieriaus, vaizduojantis tam tikrą regimąją patirtį. Iš esmės piešimui reikia tik troškimo tai daryti, trupučio atkaklumo, gebėjimo stebėti ir noro atidžiai taisyti pasitaikančias klaidas. Pastarasis dalykas – labai svarbus. Pačios klaidos nėra blogai. Laikykite jas progomis patobulėti ir visada jas ištaisykite.

Daug knygoje pateiktų užduočių grindžiamos laiko patikrintais metodais, naudojamais dailės studentų ir profesionalių dailininkų. Jei jas uoliai atliksite, smarkokai pagerinsite savo piešimo įgūdžius. Nuosekliai mokydami ir reguliariai kartodami užduotis išmoksitė gerai piešti, nors iki Leonardo da Vinci'o meistrystės dar reikėtų ilgiau padirbėti.

Pagaliau nenusiminkite, jei jūsų piešiniai nėra šedevrai. Jei tokie būtų, nevertytumėte nei šio, nei kurio nors kito piešimo vadovo.

Pirmosios pakopos

Prieš pradėdant reikia apsirūpinti pieštukais, grafiniais rašikliais, anglių lazdelėmis, grafito lazdelėmis ir įvairiu piešimo popieriumi. Minkštas grublėtas popierius yra toks pat geras kaip ir lygus kietas, tik jie naudojami skirtingiems efektams išgauti.

Reikės rasti veiksmingiausią būdą, kaip laikyti pieštuką, išmokti naudotis piešimo lenta ir galbūt molbertu. Neskubėkite, tik įvairiai bandykite, kol suprasite, kas jums labiausiai tinka. Patogiai pasijutę su reikmenimis pradėkite galvoti ir apie piešimo reikalus.

Dar šiame skyriuje rasite aibę užduočių, skirtų susipažinti su pagrindais ir sužinoti įvairius piešimo tipus. Užduotis atlikite reguliariai ir stropiai, nes jose mokoma įvairių piešimo technikų, kurias vėliau reikės pritaikyti.

Medžiagos

Norint gražiai piešti, nebūtina turėti įmantrių piešimo priemonių. Jei piešiate pirmą kartą, jums tiktų gerai padrožtas B, 2B, 3B ar 4B pieštukas. Nusipirkite tokių pieštukų ir išbandykite kiekvieno iš jų savitą minkštumą ar tamsumą.

Vėliau galėsite pabandyti piešti kieto grafito lazdele. Ji kainuoja daugiau už pieštuką, bet ilgiau nesibaigia ir labai praverčia, jei norite įvairesnių linijų. Anglių lazdelės puikiai tinka didesniems piešiniam. Jomis labai lengva išgauti minkštus tonus, įtrinti pustonus. Be to, galima vos liestis popieriaus paviršiaus ir vis tiek palikti juodus pėdsakus.

Rašikliu (0,1 mm ar storesniu) pravartu pabandyti piešti vėliau, kai ranka jau šiek tiek įgunda.

Pieštukas

Grafito lazdelė

Gluosnio anglių lazdelė

Grafinis rašiklis

Popierius

Visomis minėtomis priemonėmis piešiama ant standartinio piešimo popieriaus. Įvairaus storio ir tekstūros popieriaus galima įsigyti dailės reikmenų parduotuvėse. Išbandykite skirtingų tipų popierių, kad pajustumėte kiekvieno iš jų privalumus. Ant lygaus paviršiaus patogų piešti smulkesnes ir labiau detalizuotas formas. Ant grublaus popieriaus piešiamos linijos šiek tiek sutrūkinėja, suteikdamos tekstūrinį efektą ir neleidamos piešti pernelyg smulkiai. Apskritai kuo smulkesnį piešinį ketinate piešti, tuo lygesnį ir plonesnį popierių bei smalesnę piešimo priemonę reikėtų rinktis. Didesni piešiniai reikalauja atitinkamai didesnio popieriaus tekstūros grublumo.

Patogu turėti piešimo sąsiuvinį, nešiotis jį su savimi ir piešti kada ir kur norite. Nuo pat pradžių stenkitės piešti kuo stambiau. Kuo didesnis piešinys, tuo lengviau jį taisyti. Bandykite palengva didinti piešinio formatą, kol įprasite dirbuotis ant A2 dydžio popieriaus ir užpildyti jį vienu piešiniu.

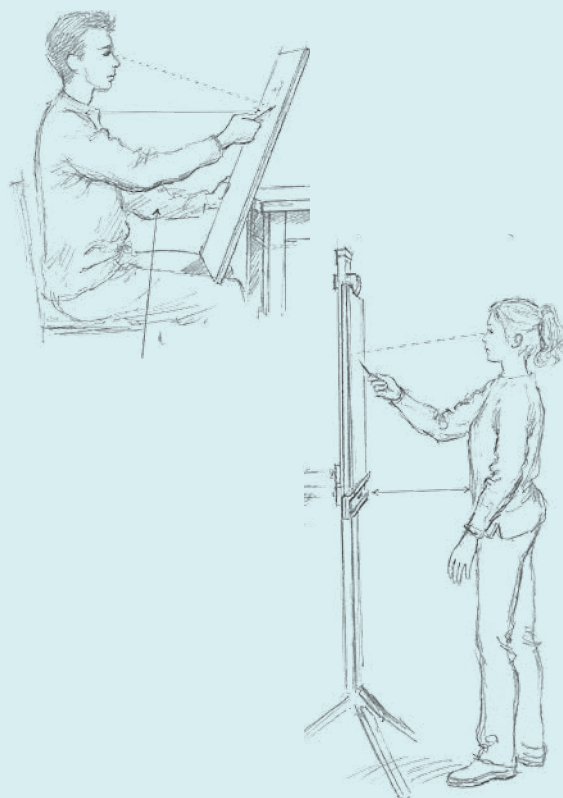
Teks įsigyti A2 dydžio piešimo lentą, kad galėtumėte piešti ant A2 dydžio popieriaus. Galite nusipirkti specialiai piešti skirtą lentą arba pasidaryti ją iš 60 mm storio vidutinio tankio medienos plaušų plokštės (MDF). Tinka bet kaip apdorotas paviršius, jei tik jis yra lygus po popieriumi. Prie lentos popierių galima priklijuoti lipniąja juostele, klizais „Blu-tak“ ar prisegti sąvaržėle. Daugiau informacijos žr. p. 34–35.

Kaip dirbti prie lentos ar molberto

Jei neturite molberto ir sėdite su atremta lenta, pieštuką turėtumėte laikyti maždaug pečių aukštyje ir gerai matyti piešiamą vietą.

Geriausia piešti stovint, bet tam reikia turėti molbertą. Tarp jūsų ir piešinio turėtų būti daug erdvės. Tuomet ranka, riešas ir plaštaka gali laisvai judėti ir jūs geriau matote tai, ką darote. Kas keletą minučių ženkite žingsnį atgal, kad išvystumėte piešinį objektyvesniu žvilgsniu.

Neįtempkite plaštakos, laikančios piešimo priemonę, ir nebijokite prisitaikyti. Neįsikibkite į vienintelį piešimo būdą.

Kaip pradėti piešti daiktus

Pramankštinote ranką, atlikdami ankstesnius pratimus, ir atėjo metas pabandyti nupiešti tikrą daiktą, užuot vien kopijavus schemas ar idėjas. Iš pradžių išsirinkite paprastą namų apyvokos daiktą, kaip antai puodelį, butelį, ąsotį ar bet ką kita. Žiūrėkite, kad jis nebūtų pernelyg sudėtingas. Pasidėkite jį ant stalo priešais save ir atidžiai įsižiūrėkite.

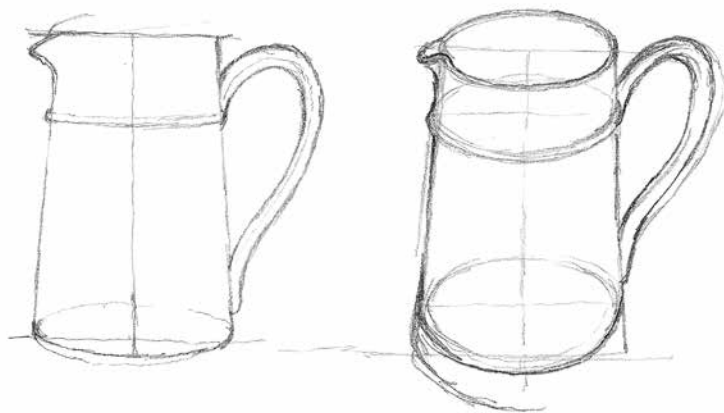
Pamatykite bendrą pavidalą. Atkreipkite dėmesį į daikto aukštį, palyginkite jį su pločiu. Pažiūrėkite, kaip ant jo krinta šviesa. Kokia daikto spalva? Kokia tekstūra? Ar paviršius atspindintis? Ar forma apskrita? Ar kampuota?

Kas gi vyksta, kai šitokiu būdu žiūrite į daiktą? Tai labai panašu į jo piešimą: galvojate apie objekto pavidalą, spalvų dėmes, apšviestumą. Šitaip dailininkas žiūri į objektą, nors iš tikrųjų ir neužduoda šių klausimų. Faktiškai kuo mažiau jis apie tai sąmoningai galvoja, tuo daugiau mato. Tačiau pradedančiajam gali būti naudinga užduoti sau šiuos klausimus. Užuot matęs ąsotį ar puodelį, dailininkas mato formą, spalvą, tekstūrą. Tokį vaizdą mato fotoaparatas. Toks jis pasiekia ir mūsų tinklainę.

Dabar pradėkite tą daiktą piešti. Pirmiausia pabandykite nupiešti tikslų kontūrą. Lengviau bus, jei daiktą pasidėsite savo akių lygyje ir taip sumažinsite perspektyvos problemą.

Šio pratimo, kurį galima kartoti be paliovos, tikslas – palengva mokyti ranką ir akis dirbuotis drauge.

Jūs labai gerai matote ir galite būti tikri, kad daikto išvaizda yra taisyklinga. Kliudyti gali neįgudusios rankos negrabumas ir mintys apie tai, ką matote. Nebandykite aiškinti to, ką matote, tiesiog tai matykite.

Kaip taisyti piešiant

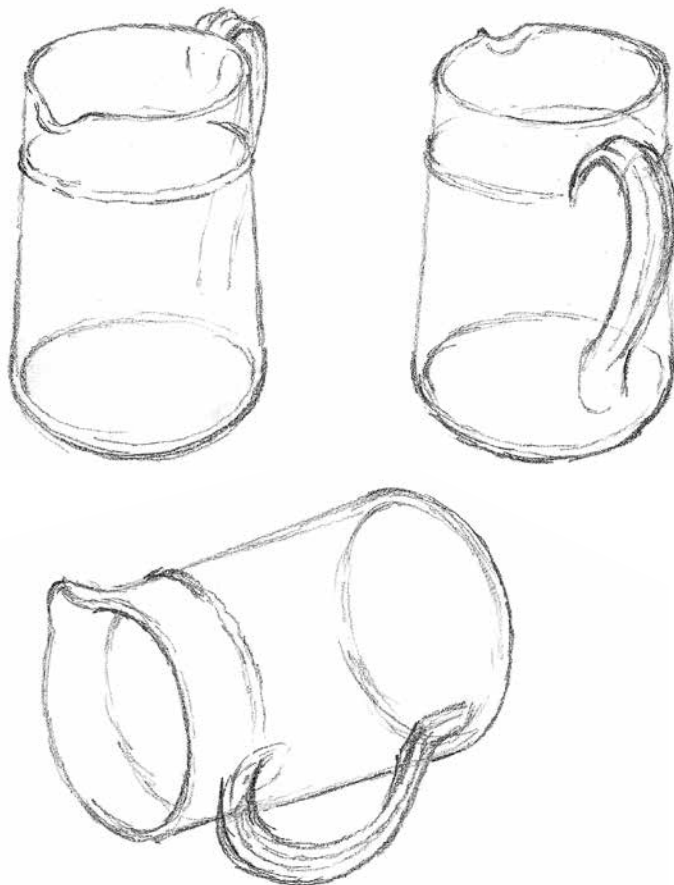
Nupiešę kiek įstengiate geriausią kontūrą, pakelkite piešinį taip, kad matytumėte jį ir piešiamą objektą nejudindami galvos. Pamatykite, kurios vietos yra taisyklingos ir, dar svarbiau, kurios netaisyklingos. Tada kruopščiai perpieškite ant viršaus taisyklingiau, prieš tai nenutrynę netaisyklingų linijų. Toliau taisykite brūkšnelius ir linijas, kol nupieštas pavidalas pradės labiau panėšėti į piešiamą objektą.

Piešdami taisyklingą kontūrą ant netaisyklingo, prieš tai šio neištrynę, padidinsite didesnio panašumo tikimybę. Jei nutrinsite pirmąsias linijas, labai tikėtina, kad vėl nupiešite tokias pačias netaisyklingas linijas.

Nesvarbu, kokios painios ar netvarkingos linijos išeina, nes akys yra linkusios matyti taisyklingas linijas ir nekreipti dėmesio į netaisyklingas. Paties objekto pavidalas visada taisyklingas. Pasitikėkite savo akimis, nes jos labai tiksliai nustato formą, spalvą ir tekstūrą.

Dabar bandykite piešti tą patį daiktą vis kitaip padėtą. Kai kurias padėtis gali būti sunku pavaizduoti. Nepasiduokite mintims, kad negerai nupiešėte. Dirbkite toliau. Pasitelkite tą pačią taisymo techniką, nuolat tikslindami daikto kontūrus. Kuo daugiau praktikuositės, tuo geriau pavyks.

Jei nupieštas pavidalas nėra taisyklingas, reikia tik suprasti kodėl. Kalti gali būti vienas ar keli paprasti dalykai. Gal linijas reikia pakelti aukščiau arba nuleisti žemiau, pastumti į dešinę arba į kairę, suartinti arba nutolinti? Gal linijos turi būti trumpesnės arba ilgesnės, tiesesnės arba kreivesnės? Ar gerai nupieštas kampas? Gal jis per bukas arba per smailus?

Negailėkite savo piešinio ir nedvejodami taisykite viską, kas atrodo netaisyklinga. Jei iš pat pradžių laikysitės tokio požiūrio, jis taps įpročiu ir vėliau labai pravers.

Vos pajutę nuovargį ar nuobodulį, tuojau sustokite. Nereikia savęs prievartauti. Kai iš tiesų pamėgsite piešimą, pastebėsite, kad piešiate, nieko nepaisydami, ir jums nebetrūkdo nei nuovargis, nei nuobodulys.

Oro (toninė) perspektyva

Kita perspektyvos taisyklė teigia, kad objektas, toldamas nuo žiūrovo, darosi silpniau apibrėžtas ir blankesnis, todėl labai nutolusio objekto kontūrus reikia piešti švelnesnius, o tekstūrą ir toną rinktis šviesesnius. Šie vaizdavimo būdai padeda apgauti akį ir įtikinti žiūrovą, kad jis, žiūrėdamas į plokščią paviršių, mato gilų vaizdą.

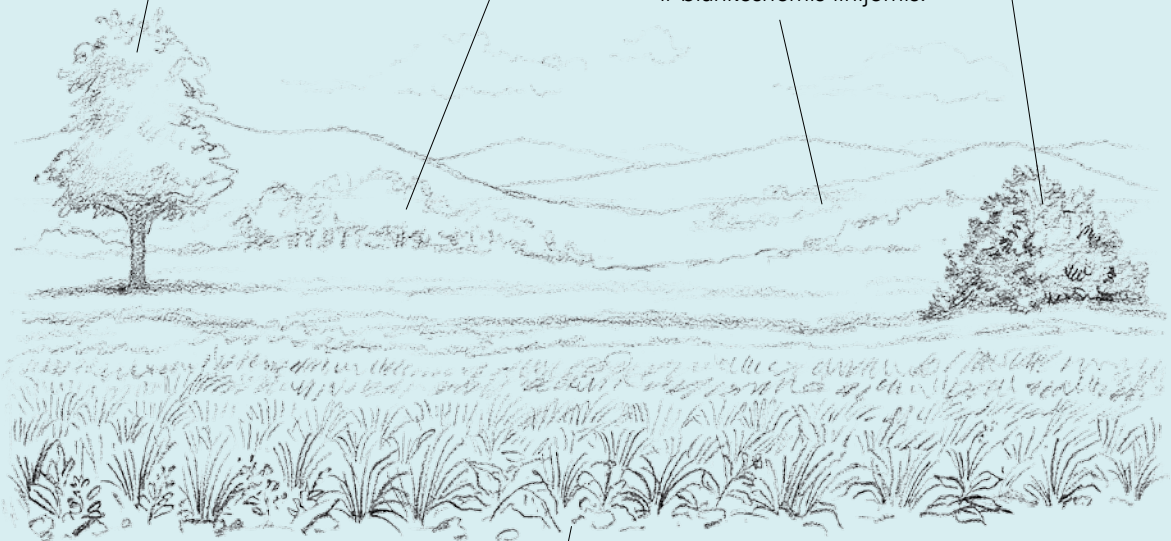
Pažiūrėkite į apačioje pateiktą piešinį ir atkreipkite dėmesį, kaip oro perspektyva ir keli paprasti vaizdavimo būdai sukuria akims nutolstančios erdvės įspūdį.

Viduriniame plane esančio medžio tekstūra ir tonas – šviesesni negu arčiau esančio krūmo.

Tolimesni medžiai – neryškių kontūrų ir labiau apibendrintų formų.

Arčiau esantis krūmas – gana ryškios tekstūros, kontrastingos medžio tekstūrai.

Fone kylančios kalvos nužymėtos minkštesnėmis ir blankesnėmis linijomis.

Pačiame pirmojo plano priekyje piešinys detalus ir ryškus. Nutolstanti žolė vaizduojama palengva mažinant piešinio ryškumą ir detalumą.

Kaip piešti daiktus ir komponuoti natiurmortus

Ankstesniame skyrelyje pradėjote lavinti savo meninį talentą, išbandydami įvairius piešimo dalykus. Dabar detaliau parodysime, kaip plėtoti ir pritaikyti praktiškai įgytas žinias. Ne tik stiprinsite savo piešimo įgūdžius, bet ir būsite skatinami toliau mokytis žiūrėjimo meno.

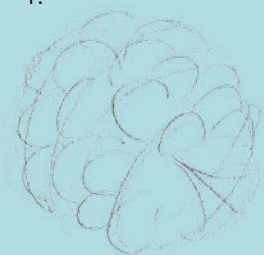
Po daugybės praktinių piešimo užsiėmimų pradėsite pamatyti įvairiausių įdomių ne tik tų daiktų, kuriuos bandote nupiešti, bet ir visur aplinkui esančių objektų detalių. Sužinosite, kad dailininkui pasaulis niekada nebūna nuobodus, nes jame yra tiek daug ką pamatyti. Kiekvieną kartą žiūrėdami į daiktą išvysite ką nors naujo, kad ir kiek sykių būtumėte į jį žiūrėję anksčiau. Tobuliau suvokdami aplinką pagerinsite savo įžvalgumą ir galėsite įsiskverbti į matymo esmę.

Skirtingo medžiagiškumo daiktai

Išmokę taisyklingai bendrais bruožais nupiešti daiktų formas, galite imtis įvairaus medžiagiškumo daiktų, iš kurių galėtumėte sukompnuoti natiurmortus. Keliuose tolesniuose atvartuose pažvelgsime į grupę tokių daiktų ir į skirtingus būdus sudėlioti savo kompozicijas ir suteikti joms turinį.

Iš pradžių nupieškite šį pušies kankorėžį. Bendras jo siluetas – gana paprastas, bet detalės – sudėtingos. Norint perprasti jo formą teks pasitelkti pastabumą ir gebėjimą pamatyti daikto visumą.

1.

2.

3.

1. Įdėmiai pažvelkite į kankorėžį, kad pamatytumėte jo formų visumą. Bendrą pavidalą pažymėkite kuo paprastesniais ir tikslesniais kontūrais.

2. Dabar įsižiūrėkite į skirtingas visumą sudarančias dalis. Eskizuokite kiekvieną bendro pavidalo, kurį jau esate pažymėję, formą.

3. Turėdami schemišką kankorėžio pavidalą galite detalizuoti šviesą ir šešėlius, tikslinti kiekvienos dalies paviršius ir suteikti piešiniui apimties.